

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/21/2016
Identifikačné číslo spisu: 7715210303
Dátum vydania rozhodnutia: 23.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7715210303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu C. V., bývajúceho vo P., zastúpeného Mgr. Štefanom Jakobom, advokátom so sídlom v Košiciach, Nerudova č. 9, proti žalovanému Agropotravinárskemu družstvu Malčice, so sídlom v Malčiciach, IČO: 31 713 891, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Illeš, Šimčák, & Partners, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Štúrova č. 27, IČO: 36 861 472, o nahradenie prejavu vôle a o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 8 C 261/2015, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 21. septembra 2015 sp. zn. 11 Co 413/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej „súd prvej inštancie“) uznesením z 29. júna 2015 č.k. 8 C 261/2015-38 zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa žalobca domáhal, aby súd zakázal žalovanému nakladať so spoluvlastníckymi podielmi špecifikovanými v odôvodnení rozhodnutia, a zároveň zamietol návrh, ktorým žalobca žiadal, aby súd nahradil vyhlásenie vôle žalovaného, že ako predávajúci uzatvára so žalobcom ako kupujúcim kúpnu zmluvu o prevode predmetných spoluvlastníckych podielov.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu uznesením z 21. septembra 2015 sp. zn. 11 Co 413/2015 zmenil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie tak, že žalovanému zakázal nakladať so spoluvlastníckymi podielmi špecifikovanými vo výroku rozhodnutia, a to previesť vlastnícke právo k spoluvlastníckym podielom, darom, ich scudzením tretej osobe alebo zámenou za iné nehnuteľnosti s treťou osobou alebo zaťažiť ich záložným právom v prospech tretej osoby alebo vecným bremenom v prospech tretej osoby alebo zabezpečovacím prevodom práva v prospech tretej osoby. V prevyšujúcej časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia zákazu previesť užívacie práva odplatným alebo bezodplatným titulom na tretie osoby uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný s odôvodnením, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tým, že žalovaný sa nemal možnosť brániť žiadnym spôsobom pred právoplatnosťou napadnutého rozhodnutia, pretože mu nebolo doručené uznesenie súdu prvej inštancie, ani odvolanie žalobcu a tiež tým, že odvolací súd nezdôvodnil svoje rozhodnutie vyčerpávajúcim spôsobom zo všetkých relevantných skutkových a právnych hľadísk, ktorých posúdenie bolo nevyhnuté pre záver o dôvodnosti nariadenia predbežného opatrenia. Namietal tiež, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a zároveň, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), pretože neobsahuje žiadne vysvetlenie, v čom spočíva nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy žalobcovi a uvádza len právne podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia bez ich posúdenia v konkrétnom prípade. V konaní nedošlo ani k osvedčeniu dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana. Z uvedených dôvodov žiadal napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie bolo podané 28. októbra 2015. Ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (§ 470 ods. 1 CSP). Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (§ 470 ods. 2 veta prvá CSP).

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

7.1. Dovolaná podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

9. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

10. Dovolanie žalovaného smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky tých uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým bolo dovolanie procesne prípustné. Navyše, dovolanie proti uzneseniu o predbežnom opatrení bolo v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné.

11. Dovolanie žalovaného by vzhľadom na vyššie uvedené bolo prípustné iba vtedy, ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p. Dovolateľ nenamietal, že v konaní došlo k procesným vadám vymenovaným v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo.

12. Dovolateľ zastáva názor, v zmysle ktorého mu konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle ustanovenia § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

13. Dovolateľ tvrdí, že sa nemal možnosť oboznámiť s výrokom a odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie ani vyjadriť k odvolaniu žalobcu, pretože mu nebolo doručené uznesenie súdu prvej inštancie o predbežnom opatrení, ani podané odvolanie žalobcu voči tomuto uzneseniu, a tým podľa neho došlo k vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

13.1. Podľa ustanovenia § 75 ods. 8 tretia veta O.s.p., ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie.

13.2. Takáto právna úprava vytvára priestor na to, aby sa žalovaný o nariadenom predbežnom opatrení dozvedel až v okamihu, keď je voči nemu účinné. Súd prvej inštancie návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, preto nemal povinnosť žalovanému doručiť uznesenie o zamietnutí návrhu ani jeho odvolanie smerujúce proti zamietajúcemu uzneseniu, ani samotné uznesenie. Záujem na rýchlej a účinnej dočasnej ochrane práv žalobcu má prednosť pred právom žalovaného vyjadriť sa k navrhovaným skutočnostiam. Ochrana žalovaného je potom daná jeho právom vyjadriť sa k týmto tvrdeniam počas konania a navyše zodpovednosťou žalobcu za prípadnú vzniknutú ujmu podľa § 77 ods. 3 O.s.p. (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 31/2012). Postupom súdu, ktorý je v súlade so zákonom, žalovanému nebola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

14. Dovolateľ tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.

15. Dovolateľom namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/2016; obsah spisu nedáva žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska - v

dovolaním napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody.

15.1. Najvyšší súd už v minulosti konštatoval, že ak je niektoré rozhodnutie (prípadne) nepreskúmateľné, neznemožňuje sa tým účastníkovi konania uskutočňovať jemu patriace procesné oprávnenia; ani vtedy nezostáva „procesne bezbranným“ (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1367/2015). Vo viacerých rozhodnutiach tiež uviedol, že ak je účastník konania presvedčený, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je nedostatočne odôvodnené alebo preskúmateľné, má plne zachované právo namietať túto nesprávnosť v procesne prípustnom opravnom prostriedku (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 89/2011, 3 Cdo 145/2012, 3 Cdo 158/2012, 3 Cdo 648/2015, resp. 1 ECdo 10/2014).

15.2. Ústavný súd sa v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 „väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Existenciu takejto inej vady konania však dovolací súd je oprávnený skúmať len vtedy, keď je dovolanie prípustné.

16. Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

17. Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver ústavného súdu, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

18. K námietke dovolateľa, že v konaní došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že procesná vada tejto povahy je dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť iba vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné (o tento prípad ale v preskúmvanej veci nešlo). Sama takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (pre účely preskúmvanej veci viď § 239 O.s.p. a § 237 O.s.p.).

19. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok sledovaný dovolaním (možnosť uskutočniť meritórny dovolací prieskum), ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

20. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.